भाग २

श्री ५ को सरकार

कानून तथा न्याय मन्त्रालय

श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट जारी गरिबक्सेको तल लेखिए बमोजिमको अध्यादेश सर्वसाधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

२०५४ सालको अध्यादेश नं. २

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध विरुदावली विराजमान मानोन्नत महेन्द्रमाला परम नेपालप्रतापभास्कर ओजस्विराजन्य परम गौरवमय तेजस्वी त्रिभुवनप्रजातन्त्रश्रीपद परम उज्ज्वल कीर्तिमय नेपालश्रीपद परम प्रोज्ज्वल नेपालतारा परम पवित्र ॐरामपट्ट परम ज्योतिर्मय सुविख्यात त्रिशक्तिपट्ट परम सुप्रसिद्ध प्रबल गोरखादक्षिणबाहु परमाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्री श्री श्रीमन्महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव देवानाम् सदा समरविजयिनाम् ।

औद्योगिक व्यवसाय ऐन , २०४९ लाई संशोधन गर्न बनेको अध्यादेश

प्रस्तावना:औद्योगिक व्यवसाय ऐन,२०४९ लाई संशोधन गर्न आवश्यक भएको र हाल संसदको अधिवेशन नभएकोले,

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट नेपाल अधिराज्यको संविधान,२०४७ को धारा ७२ अनुसार यो अध्यादेश जारी गरिबक्सेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः (१) यस अध्यादेशको नाम "औद्योगिक व्यवसाय (पहिलो संशोधन) अध्यादेश,२०५४ " रहेको छ ।

(२) यो अध्यादेश तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. औद्योगिक व्यवसाय ऐन,२०४९ को दफा २ मा संशोधनः औद्योगिक व्यवसाय ऐन,२०४९ (यसपछि "मूल ऐन " भनिएको) को दफा २ को खण्ड (ङ) पछि देहायको खण्ड (ङ१) र (ङ२) थपिएकाछन् :-

"(ङ१) "निर्यात प्रवर्द्धन उद्योग" भन्नाले आफ्नो उत्पादनको अस्सी वा सो भन्दा बढी प्रतिशत निर्यात गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएको तोकिएको उद्योग सम्झनु पर्छ ।

(ङ२) "निर्यात प्रवर्द्धन क्षेत्र" भन्नाले श्री ५ को सरकारबाट निर्यात प्रवर्द्धन उद्योग रहने गरी तोकिएको क्षेत्र सम्झनु पर्छ ।"

३. मूल ऐनको दफा ३ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा ३ को खण्ड (ग) मा रहेका " बीउ बिजन उत्पादन," भन्ने शब्दहरु पछि "च्याउ, तरकारी खेती वा तरकारी प्रशोधन, नयाँ प्रविधिद्वारा विरुवा उत्पादन गर्ने उद्योग (टिस्यूकल्चर), ग्रिन हाउस," भन्ने शब्दहरु थपिएकाछन् ।

४. मूल ऐनको दफा ४ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा ४ मा रहेको " उद्योग " भन्ने शब्द पछि "र दुईलाख रुपैयाँसम्म स्थिर जेथा (घर जग्गा बाहेक) भएका उत्पादनमूलक उद्योग" भन्ने शब्दहरु थपिएकाछन् ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

५. **मूल ऐनको दफा ५ मा संशोधनः** मूल ऐनको दफा ५ मा रहेका" एक करोड रुपैयाँसम्म" भन्ने शब्दहरुको सट्टा "तीन करोड रुपैयाँसम्म" भन्ने शब्दहरु राखिएकाछन् ।

६. **मूल ऐनको दफा ६ मा संशोधनः** मूल ऐनको दफा ६ मा रहेका "एक करोड रुपैयाँ भन्दा बढी पाँच करोड रुपैयाँसम्म " भन्ने शब्दहरुको सट्टा "तीन करोड रुपैयाँ भन्दा बढी दश करोड रुपैयाँसम्म" भन्ने शब्दहरु राखिएकाछन् ।

७. **मूल ऐनको दफा ७ मा संशोधनः** मूल ऐनको दफा ७ मा रहेका "पाँच करोड रुपैयाँ" भन्ने शब्दहरुको सट्टा "दश करोड रुपैयाँ" भन्ने शब्दहरु राखिएकाछन् ।

८. **मूल ऐनको दफा १० मा संशोधनः** मूल ऐनको दफा १० को ,-

(१) उपदफा (१) मा रहेका " वा नपर्ने" भन्ने शब्दहरु झिकिएका छन् ।

(२) उपदफा (१) पछि देहायको उपदफा (१क) थपिएको छः-

"(१क) यस ऐन बमोजिम अनुमति लिनु नपर्ने कुनै पनि उद्योग स्थापना गर्दा उद्योगको प्रकृति, वर्ग, उद्योग रहने स्थान, उद्योगले प्रयोग गर्ने मेशिनरी, कोरा माल, सहायक कोरा माल, रसायन, प्याकेजिङ्ग सामान र उद्योगपतिको नाम खुलाई उद्योग दर्ताको लागि विभागमा दरखास्त दिनु पर्नेछ ।"

(३) उपदफा (२) मा रहेका " उपदफा (१) " भन्ने शब्दहरुको सट्टा "उपदफा (१क) " भन्ने शब्दहरु राखिएकाछन् ।

(४) उपदफा (३) मा रहेका " उपदफा (१) वा (२) " भन्ने शब्दहरुको सट्टा " उपदफा (१), (१क) वा (२) " भन्ने शब्दहरु राखिएकाछन् ।

९. **मूल ऐनको दफा १५ मा संशोधनः** मूल ऐनको दफा १५ को,-

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(१) खण्ड (ख) झिकिएको छ ।

(२) खण्ड (ग), (घ), (ङ) र (च) को सट्टा देहायका खण्ड (ग), (घ), (ङ) र (च) राखिएकाछन्:-

"(ग) अनुसूची-४ मा उल्लेखित राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त उद्योगबाट आर्जित आयमा पचास प्रतिशत आयकर छूट दिइने छ ।

(घ) चुरोट, बिडी, सिगार, खाने सूर्ती, खैनी र सूर्ती मुख्य कच्चा पदार्थ हुने यस्तै प्रकारका अन्य वस्तु उत्पादन गर्ने उद्योग, मदिरा वा वियर उत्पादन गर्ने उद्योग, स-मील वा कथ्था उद्योग बाहेक आफ्नो उत्पादनमा अस्सी वा सो भन्दा बढी प्रतिशत स्वदेशी कच्चा पदार्थ प्रयोग हुने र सबै जनशक्ति नेपाली नागरिकबाट आपूर्ति गर्ने उद्योगलाई लाग्ने आयकरमा दश प्रतिशतका दरले आयकर छूट दिइनेछ ।

(ङ) चुरोट, बिडी, सिगार, खाने सूर्ती, खैनी र सूर्ती मुख्य कच्चा पदार्थ हुने यस्तै प्रकारका अन्य वस्तु उत्पादन गर्ने उद्योग, मदिरा वा वियर उत्पादन गर्ने उद्योग बाहेक अन्य उद्योगबाट आर्जित आयमा बीस प्रतिशत भन्दा बढी आयकर लगाइने छैन ।

(च) चुरोट, बिडी, सिगार, खाने सूर्ती, खैनी र सूर्ती मुख्य कच्चा पदार्थ हुने यस्तै प्रकारका अन्य वस्तु उत्पादन गर्ने उद्योग, मदिरा वा वियर उत्पादन गर्ने उद्योग बाहेक अनुसूची-३ मा उल्लेख भएका अति अविकसित, अविकसित, अल्पविकसित तथा सामान्य विकसित क्षेत्रहरुमा स्थापित उद्योगहरुलाई लाग्ने आयकरमा क्रमशः

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

तीस, पच्चीस, बीस र दश प्रतिशत तथा अन्तःशुल्कमा क्रमशः पैंतीस, पच्चीस, पन्ध्र र दश प्रतिशत छूट दिइनेछ ।"

(३) खण्ड (झ) र (ड) झिकिएकाछन् ।

(४) खण्ड (द), (फ), (भ) र (म) को सट्टा देहायका खण्ड (द), (फ), (भ) र (म) राखिएकाछन्:-

"(द) कुनै उद्योगले छ सय वा सो भन्दा बढी नेपाली नागरिकलाई प्रत्यक्ष रोजगारी दिएमा त्यस्तो उद्योगलाई अन्य सुविधाका अतिरिक्त दश प्रतिशतका दरले थप आयकर छूट दिइनेछ ।

(फ) कुनै उद्योगले आफ्नो उत्पादन निर्यात प्रवर्द्धन गृहमा बिक्री गरेमा त्यस्तो बिक्री गरिएको वस्तु उत्पादन गर्न आयात गरिएको कच्चा पदार्थमा लागेको भन्सार महशुल तथा बिक्री कर र तयारी वस्तुमा लागेको बिक्रीकर तथा अन्तःशुल्क बिक्री गरेको परिमाणको आधारमा सम्बन्धित उद्योगलाई फिर्ता दिइनेछ ।

<u>स्पष्टीकरण:</u> यस खण्डको प्रयोजनको लागि "निर्यात प्रवर्द्धन गृह" भन्नाले नेपाल अधिराज्यभित्र स्थापित उद्योगका उत्पादनहरु संकलन गरी विदेश निर्यात गर्ने उद्देश्यले तोकिए बमोजिम स्थापित कम्पनी, फर्म वा सहकारी संस्था सम्झनु पर्छ ।

(भ) निर्यात हुने औद्योगिक वस्तुमा प्रयोग गरिने माध्यमिक वस्तु (इन्टरमिडियट गुड्स) उत्पादन गर्ने उद्योगले उत्पादन सामाग्रीमा तिरेको भन्सार महशूल, बिक्रीकर, अन्तःशुल्क तथा प्रिमियम र उत्पादनमा तिरेको बिक्रीकर र अन्तःशुल्क

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

निर्यात भएको परिमाणको आधारमा बिक्री गरेको साठी दिनभित्र सम्बन्धित माध्यमिक वस्तु उत्पादन गर्ने उद्योगलाई फिर्ता दिइनेछ ।

तर त्यस्तो रकम फिर्ता पाउन निर्यात गरेको एक वर्ष भित्र दरखास्त नदिएमा फिर्ता दिइने छैन् ।

(म) निर्यात प्रवर्द्धन उद्योगले प्रयोग गर्ने मेशिन, औजार, उपकरण, यन्त्र एवं कच्चा पदार्थमा र उत्पादनमा कुनै कर, शुल्क वा दस्तुर लाग्ने छैन ।

तर यस्ता उद्योगको उत्पादन कुनै कारणबाट स्वदेशमा बिक्री गर्नु परेमा बिक्री गरिएको परिमाणको आधारमा कर, शुल्क वा दस्तुर बुझाउनु पर्नेछ ।"

(५) खण्ड (म) पछि देहायका खण्ड (य),(र) र (ल) थपिएकाछन् :-

"(य) कुनै उद्योगले मजदुर तथा कर्मचारीको आवास, जीवन बीमा, स्वास्थ्य सुविधा, शिक्षा, तालिम लगायतका दीर्घकालीन हितका लागि गरेको खर्चको रकम आयकर प्रयोजनका लागि कट्टी गर्न पाउनेछ ।

(र) औद्योगिक मेशिनरी उत्पादन वा अन्य कुनै वस्तु उत्पादनका लागि आवश्यक पर्ने कच्चा पदार्थ र सहायक कच्चा पदार्थ आयात गर्दा लाग्ने भन्सार दर त्यस्तो कच्चा पदार्थ प्रयोग गरी उत्पादन गरिने औद्योगिक मेशिनरी वा तयारी वस्तु आयात गर्दा लाग्ने भन्सार दर भन्दा बढी हुने छैन ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(ल) माध्यमिक वस्तु (इन्टरमिडियट गुड्स) उत्पादन गर्ने उद्योगले आफ्नो उत्पादन अर्को मूल वस्तु उत्पादन गर्ने उद्योगलाई बिक्री गरेमा त्यस्तो वस्तुको उत्पादनमा लाग्ने बिक्री कर र अन्तःशुल्क अभिलेखमा राखी मूल वस्तु उत्पादन गर्ने उद्योगले प्रयोग गरेको आधारमा लाग्ने करको हिसाब मिलान गर्न पाउनेछ ।

तर त्यस्तो मूल वस्तु उत्पादन गर्ने उद्योग बिक्री कर वा अन्तःशुल्क प्रयोजनको लागि दर्ता भएको हुनु पर्नेछ ।"

१० मूल ऐनको दफा १६ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा १६ को,-

(१) खण्ड (ग) को शुरुमा "निर्यात प्रवर्द्धन उद्योग," भन्ने शब्दहरु थपिएकाछन् ।

(२) खण्ड (ङ) झिकिएकोछ ।

११. मूल ऐनको दफा १८ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा १८ को,-

(१) उपदफा (१) को खण्ड (ख) पछि देहायको खण्ड (ख१) थपिएको छः-

"(ख१) उद्योगलाई आवश्यक पर्ने विद्युत, पानी, दूरसञ्चारका साधन, जग्गा, सडक जस्ता पूर्वाधार सेवा उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा आवश्यक सिफारिश गर्ने ।"

(२) उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) र (४) थपिएकाछन्ः-

"(३) समितिले आफूलाई प्राप्त अधिकार मध्ये आवश्यकतानुसार केही अधिकार उपदफा (४) बमोजिम गठित उप-समितिलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

तर दफा १८ को उपदफा (१) को खण्ड (ख) मा तोकिएको अधिकार प्रत्यायोजन हुने छैन ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(४) समितिले आफूले गर्ने काम कारवाईको लागि आवश्यकतानुसार उप-समितिहरु गठन गर्न सक्नेछ र त्यसरी गठन भएका उप-समितिहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार समितिले तोकिदिए बमोजिम हुनेछ ।"

१२. मूल ऐनको दफा २० मा संशोधनः मूल ऐनको दफा २० को उपदफा (२) पछि देहायको उपदफा (३) थपिएकोछः-

"(३)" यो उपदफा प्रारम्भ हुनु भन्दा अघि दर्ता भएको वा अनुमति प्राप्त गरेको उद्योगले दर्ता हुँदा वा अनुमति प्राप्त गर्दाको अवस्थामा कानून बमोजिम पाउने सुविधा तथा सहुलियत पाउनेछ ।"

१३. मूल ऐनको दफा २५ मा संशोधनः मूल ऐनको दफा २५ को उपदफा (१) को खण्ड (क) मा रहेका "एकलाख रुपैयाँ " भन्ने शब्दहरुको सट्टा " पाँचलाख रुपैयाँ" भन्ने शब्दहरु राखिएकाछन् ।

१४. मूल ऐनमा दफा २५क. थपः मूल ऐनको दफा २५ पछि देहायको दफा २५क. थपिएकोछः-

"२५क. रुग्ण उद्योग सम्बन्धी व्यवस्थाः (१) लगातार पाँच वर्ष देखि घाटामा संचालन भई कूल उत्पादन क्षमताको बीस प्रतिशत वा सो भन्दा कम उत्पादन गर्ने उद्योगलाई श्री ५ को सरकारले उचित देखेमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी रुग्ण उद्योग घोषणा गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको उद्योगले त्यस्तो उद्योग विस्तार तथा विविधिकरण गर्नको लागि आयात गरिने मेशिनरीमा कुनै महशूल, शुल्क तथा कर लाग्ने छैन ।"

१५. मूल ऐनको अनुसूची-१ मा संशोधनः मूल ऐनको अनुसूची-१ को शुरुमा "चुरोट, बिडी, सिगार, खाने सूर्ती, खैनी र सूर्ती मुख्य कच्चा पदार्थ हुने यस्तै प्रकारका अन्य वस्तु उत्पादन गर्ने उद्योग,

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

मदिरा वा वियर उत्पादन गर्ने उद्योग बाहेक" भन्ने शब्दहरु थपिएकाछन् ।

१६ मूल ऐनको अनुसूची-२ मा संशोधनः मूल ऐनको अनुसूची-२ को सट्टा देहायको अनुसूची-२ राखिएकोछः-

"अनुसूची-२
(दफा ९ संग सम्बन्धित)
अनुमति लिनुपर्ने उद्योग

१. हातहतियार, गोली गट्ठा, बारुद लगायतका विष्फोटक पदार्थ उत्पादन गर्ने, सुरक्षात्मक छपाई (सेक्युरिटी प्रिन्टिङ्ग), मुद्रा तथा सिक्का उद्योग ।

२. चुरोट, बिडी, सिगार, खाने सूर्ती, खैनी र सूर्ती मुख्य कच्चा पदार्थ हुने यस्तै प्रकारका वस्तु उत्पादन गर्ने उद्योग, मदिरा वा वियर उत्पादन गर्ने उद्योग ।"

१७. मूल ऐनको अनुसूची- ४ मा संशोधनः मूल ऐनको अनुसूची-४ को सट्टा देहायको अनुसूची-४ राखिएको छः-

"अनुसूची-४
(दफा १५ को खण्ड (ग) संग सम्बन्धित)
राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त उद्योगहरु

१. कृषि तथा वनजन्य उद्योगहरु ।

२. इन्जिनियरिङ्ग उद्योग (कृषि तथा औद्योगिक मेशीन उत्पादन गर्ने) ।

३. इन्धन वचत गर्ने वा प्रदूषण कम गर्ने साधन उत्पादन गर्ने उद्योग ।

४. फोहर मैला प्रशोधन गर्ने उद्योग ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

५. सडक, पुल, टनेल, रोपवे,फ्लाइङ्ग ब्रिज, ट्रलीबस तथा ट्राम निर्माण गरी संचालन गर्ने उद्योग ।

६. अस्पताल र नर्सिङ्ग होम(काठमाडौं उपत्यका बाहिर मात्र) ।

७. आयुर्वेदिक, होमियोपेथिक र अन्य परम्परागत औषधि उत्पादन गर्ने तथा अपाङ्ग, तथा हाडजोर्नीको मद्दतका लागि प्रयोग गरिने बैशाखी, कम्मरपेटी, व्हील चियर, स्ट्रेचर र लठ्ठी आदि उत्पादन गर्ने उद्योगहरु ।

८. फलफूल तथा तरकारी भण्डारका लागि स्थापित शीत भण्डार (कोल्ड स्टोरेज) ।"

लालमोहर सदर मिति:- २०५४।२।२७।२

आज्ञाले,

तीर्थमान शाक्य

श्री ५ को सरकारको सचिव

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार, काठमाण्डौमा मुद्रित ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित भएपछि मात्र लागु हुनेछ।